

Terugblikken en vooruitkijken

In oktober 2024 is het visietraject van de wijkgemeente Zuidwest afgesloten. In dit artikel wordt stilgestaan bij deze activiteit. In de loop van 2021 is het traject gestart. De wijkkerkenraad achtte het wenselijk nog eens te praten over de toekomst van onze wijkgemeente en ook de missie nog eens onder de loop te nemen. En vooral te luisteren naar wat onze gemeenteleden hierbij ervaren en hoe anderen die zich betrokken voelen bij een van onze drie locaties hiertegen aankijken.

In een eerder traject (met ambtsdragers en gemeenteleden) heeft een beleidsadviescommissie van de wijkkerkenraad begin 2021 het rapport 'Vieren, Leren en Dienen' opgeleverd. De door de kerkenraad omarmde missie werd toen als volgt geformuleerd: 'Als geloofsgemeenschap proberen we in Den Haag-Zuidwest Jezus te volgen door om te zien naar elkaar, open te staan voor alle mensen die op onze weg komen en een verbindende rol te spelen in de samenleving. Wij viëren, leren en dienen om zo Gods heil zichtbaar te maken in onze tijd.'

De hiervoor genoemde bouwstenen liggen ten grondslag aan de mooie metafoor van de wijkgemeente als herberg als een plek met een gastvrij karakter waar eenieder die zich verbonden voelt met onze gemeenschap, van harte welkom is en uitgenodigd wordt om naar vermogen aan deze gemeenschap bij te dragen.

Het proces

Met de uitgangspunten uit dit rapport heeft de wijkkerkenraad intern van gedachten gewisseld over het actualiseren van de drijfveren en missie van onze wijkgemeente. Nu eens niet door ambtsdragers en deskundigen te laten analyseren en met elkaar van gedachten te laten wisselen, maar door een dwarsdoorsnede te interviewen van onze gemeenteleden en anderen die zich bij ons betrokken voelen. Zo'n traject biedt de gelegenheid om op een andere manier over de toekomst van onze wijkgemeente na te denken. Hoe willen wij op onze drie locaties kerk-zijn in Zuidwest?

Op advies van een commissie zijn er elf vragen geformuleerd over de eigen kerkelijke gemeente, de betrokkenheid hierbij; over de beeldvorming; over wat de kern en waardevol is en over de verwachtingen/kansen/belemmeringen, de persoonlijke spiritualiteit en geloofsbeleving.

Verdeeld over de drie locaties van de wijkgemeente zijn er eind 2022 en begin 2023 in totaal 48 personen geïnterviewd. Zowel de interviewers als geïnterviewden hebben de op deze manier gevoerde gesprekken over het kerk-zijn als inspirerend en waardevol ervaren. Een externe deskundige op het gebied van gemeenteopbouw heeft aangegeven, dat wij met de op deze manier verzamelde informatie goud in handen hebben.

Als vervolgstap zijn de geanonimiseerde samenvattingen besproken in de locatiecommissies en de wijkkerkenraad. Natuurlijk waren er soms kritische opmerkingen. Toch overheerst de mening, dat wij in Zuidwest het nog niet zo slecht doen. Na een bespreking van het eindresultaat is het aan de locatiecommissies om aan de slag te gaan met het werken aan een kerk-zijn, dat toekomstgericht is.

Terugblik

Johan Bovenlander, voorzitter van de wijkkerkenraad, is niet verrast door de resultaten. Hij zegt: 'Wij hebben het organisatorisch in de wijkgemeente Zuidwest goed op orde. Dit is te danken aan de inzet van veel vrijwilligers. Maar ook doordat we in lijn met de adviezen van onze landelijke kerk bestuurlijk hebben gekozen voor de uitgangspunten Transparantie, Ruimte en Eenvoud.'

Deze uitgangspunten zijn gekozen om de vergaderlast voor de ambtsdragers te beperken en om de kwaliteit van de kerkenraadsvergaderingen te waarborgen en te vergroten. Tevens gaan wij uit van het principe, dat er ruimte en ondersteuning geboden dient te worden aan de kerkleden en vrijwilligers om hun eigen activiteiten zoveel mogelijk zelf vorm en inhoud te geven. Dit vergroot de betrokkenheid en het enthousiasme en bevordert de samenwerking. Doordat wij bestuurlijk de grootste wijkgemeente in de stad zijn (45% van alle betalende pastorale eenheden), hebben we meer dan dertig ambtsdragers. Hierdoor kan er over de locaties heen een beroep worden gedaan op expertise en inzet voor de eigen locatie of activiteit.'

Er is zeker in de afgelopen tien jaar veel gebeurd in de wijkgemeente Zuidwest om zover te komen. Voorafgaande aan de vorming van de wijkgemeente Zuidwest in 2013 zijn er in ons deel van de stad veel kerkgebouwen gesloten. Hiermee hebben we een substantiële financiële bijdrage geleverd aan de financiële reserve van de Protestantse Kerk Den Haag. Het aantal kerkbezoekers daalt echter, de gemeenteleden worden ouder en ook de inkomsten worden minder. Dit vraagt om een verfrissende kijk op de kerk in Den Haag en dus ook in Zuidwest. Nu wij door ons afnemende aantal leden geen financieel sluitende begroting meer kunnen presenteren, doen wij een groter beroep op de financiële reserve van de Protestantse Kerk Den Haag waar wij deel van uitmaken. Op termijn is dit niet houdbaar. De wijkkerkenraad onderkent dit en zal nu juist over dit aspect verder beleid ontwikkelen.

Vooruitkijken

Uit het onlangs afgesloten visietraject en ook zeker uit de besprekingen op onze locaties is onomstotelijk helder geworden, dat het wezen van ons kerk-zijn niet ligt besloten in gebouwen of organisatiestructuren maar in de geloofsgemeenschappen die wij met elkaar vormen op en rond onze drie locaties Abdijkerk, Bosbeskapel en Shalomkerk.

Vieren, leren en dienen zijn kerntaken van onze kerk en ook in Zuidwest moeten er plekken zijn en blijven om met elkaar het geloof te belijden, meningen uit te wisselen en mensen te ontmoeten, die de Heer op onze weg brengt. Vroom en vrolijk zijn dan de begrippen, die onze kerkcultuur kleuren. De kerk zal voor iedereen open moeten zijn. Het beeld van een herberg is in de afgelopen jaren veel gebruikt. Dat wij ons weer afgevraagd hebben wat ons geloof en onze spiritualiteit hierbij nodig hebben en op welke manier we onze kerk echt voor iedereen een herberg kunnen laten zijn, heeft een zinvol en inspirerend traject opgeleverd.

Als grootste wijkgemeente in Den Haag mogen wij blij zijn met de veerkracht die dat geeft om zaken voor elkaar te krijgen. Uiteindelijk blijft kerk-zijn mensenwerk en wordt onze toekomst bepaald door de ruimte biedende en inspirerende samenwerking van vrijwilligers, taakdragers, ambtsdragers, musici, kerkelijk werkers en predikanten. De vormen mogen veranderen maar de gemeenschapszin en het perspectief vanuit onze protestantse traditie blijven onze visie en missie ook in de toekomst ondersteunen. Dat we hierbij soms problemen hebben te overwinnen of tegenslagen hebben te incasseren is wel duidelijk geworden na het overlijden van ds. Martin van Wijngaarden, de betrokken en geliefde predikant van de Abdijkerk. Om dan weer vroom en vrolijk verder te gaan lijkt een onmogelijke opgave. Ook dan blijken onze inspiratiebron en geloofsgemeenschap de veerkracht te geven die wij met elkaar nodig hebben om dit enorme verdriet samen te dragen. Wij mogen hierbij onze warme en betrokken geloofsgemeenschappen koesteren en met optimisme en vertrouwen de toekomst van onze wijkgemeente en de Protestantse Kerk Den Haag tegemoetzien.

Christiaan Scheen en Johan Bovenlander

Solidariteit

Een kreet die we vaak horen in deze onzekere tijden: ‘Vroeger was alles beter’. Ik waag dat te betwifelen en voel me meer thuis bij een variatie als ‘Vroeger was alles anders’. In elk geval voelde ons leven een stuk veiliger. Wat mij voor de geest komt is de Cubacrisis van 1962. Ik was zeven jaar en kan me de spanningen bij ons thuis helder voor de geest halen. Er dreigde een atoomcrisis tussen de Verenigde Staten en Rusland, als gevolg van hun uit de hand gelopen conflict over Cuba. Onze kelder stond vol met ingeblikte ‘noodrantsoenen’. Je wist immers maar nooit.

We zijn inmiddels 63 jaar verder. En opeens zie ik in een reclamefolder van een grootgrutter een advertentie voor een noodpakket om ‘de eerste dagen van een oorlogssituatie’ door te komen. U kent die riedel waarschijnlijk wel: ‘radiootje-op-batterijen, zaklamp, voldoende flessen water etc’. Maar wat een verschil tussen 1962 en 2025. Was er toen enkel de Cubacrisis, nu zijn het aantal crises in de wereld niet meer bij te houden. Er kan ‘zomaar, niet alles misschien, maar wel veel gruwelijk uit de hand lopen...’

Angst

Hoe gaan we daarmee om? Het zou een boeiend thema zijn voor een gemeenteavond. Maar dat terzijde. In deze dagen kwam ik in een Bijbelleesrooster een dagtekst tegen uit 1 Johannes: ‘Onze liefde is volmaakt, als wij vertrouwvol uitzien naar de dag van het oordeel, omdat wij in deze wereld leven volgens het voorbeeld van Christus. Liefde laat geen ruimte voor vrees. De volmaakte liefde drijft de vrees uit, want vrees duidt op straf en wie vreest is niet volgroeid in de liefde...’ De dag van het oordeel deed me even de wenkbrauwen fronsen. Dat is immers een begrip om voorzichtig mee om te gaan. Zelf lijkt het me bijzonder om, bij aankomst in hemelse sferen, een intakegesprek met de Eeuwige te hebben. Daar zal dan mijn kerfstok tegen het licht worden gehouden neem ik aan. Maar ook heb ik zelf nog heel wat thema’s die ik dan graag aan de orde zou willen stellen. Hoopvol dus als ik de schrijver van bovenstaande tekst mag geloven. Hij/zij legt er in elk geval de nadruk op dat we er alle vertrouwen in mogen hebben.

En wat in deze tekst met angst bedoeld wordt? Dat liefde de angst uitdrijft! We laten ons niet bang maken door de miljardairs van deze aardbol die als echte oligarchen de touwtjes in handen gaan krijgen. Daar zullen we op korte termijn niet direct een draai aan kunnen geven. Het zij zo. Maar laten we de kracht van de liefde ook niet onderschatten. Durven we ons de vraag te stellen hoe we dat kunnen? Wat meer genadig zijn voor onszelf misschien. Dat heeft toch alles te maken met een frase uit de Bijbel om jezelf (ook) lief te hebben. Maar liefde heeft ook te maken met de durf tegen de stroom in te roeien.

Het verschil maken

Mijn favoriete tekst van Loesje? ‘Zorgen moet je niet maken; zorgen moet je doen’. En in ons nadenken over de kracht van liefde tegenover angst voor en het klagen over alle onzekerheden van deze tijden kunnen we liefdevolle daden stellen. Maar dan kom ik mezelf wel soms pijnlijk tegen. Herkent u het mechanisme van het doorschuiven van van alles en nog wat? ‘Morgen’ is daarbij een bekende gedachte en in de praktijk een prima vluchtmodel. Maar dan blijven we meestal hangen in de klaagmodus.

Al weken lopen we rond met een kerkasiel van de familie Babayants dat zich ontrolt in de ‘Open Hof’ in Kampen. Een actie die zes jaar geleden ook in Den Haag werd georganiseerd: een kerkasiel met een doorgaande viering, uur na uur en maand na maand. En het is gelukt om de politiek in beweging te krijgen. Het kinderpardon werd uiteindelijk gerealiseerd. Het bleek de doorgaande druppel van gebed en actie te zijn die de steen uitholt. We beseffen dat er momenteel een ander politiek klimaat heerst. Er waait wat dat betreft een aanhoudende gure wind. ‘En toch...’

Ik citeer uit een bericht van Stek: ‘Kasper Jager, een van de twee predikanten in de Open Hof, kwam zes jaar geleden geregeld in Den Haag om een deel van de dienst te doen. Vanuit Den

Haag willen we nu op onze beurt Kampen ook graag ondersteunen (sommigen doen dat al). Daarom willen we hierbij jullie oproepen om te kijken of we allemaal vanuit de eigen wijkdiaconie/kerk een deel van de dienst in Kampen kunnen verzorgen en vullen. Want het is wellicht weer een werk van lange adem. Gemeenteleden en andere supporters, die vanuit onze gemeentes naar Kampen gaan om daar een deel van de dienst te doen, krijgen vanuit de centrale Diaconie een diaconale donatie van € 250,00 mee om aan Kampen te kunnen overhandigen als financiële support.'

Hand aan de ploeg

Angst overwinnen door onze liefde? Wij staan al geboekt om op maandag 24 februari een dienst te verzorgen van 12.00 tot 14.00 uur. Wat zou het gaaf zijn als we dat samen kunnen doen met gemeenteleden uit Zuidwest! Samen een koor(tje) vormen bijvoorbeeld? Of iets met musici? Een persoonlijk aandeel leveren in de dienst? Ons project staat in de kinderschoenen. We houden u op de hoogte. Voor meer info: www.kerkasielkampen.nl.

ds. Herma Kamphuis en ds. Meindert Burema

Van betekenis zijn

De Abdijkerk heeft een nieuwe ambtsdrager. Op zondag 5 januari werd Peter Spaans bevestigd tot ouderling, met als speciale opdracht het pastoraat. Reden om wat nader kennis te maken met Peter.

Peter Spaans kwam in 1982 vanuit Scheveningen naar Loosduinen. Sindsdien maakt hij deel uit van de Abdijkerk. Hij is al langere tijd betrokken bij de gemeente, concreet onder meer vanaf 2003 ongeveer tien jaar als notulist bij kerkrentmeestervergaderingen, bij de actie 'De kerk komt naar je toe', eind 2022 bij de opvang van asielzoekers in de Bosbeskapel en bij de Werkgroep Pastoraat. Afgelopen december ging Peter met pensioen en kwam er ruimte om meer voor de kerk te doen. Peter: 'Ik heb 43 jaar bij het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gewerkt. Dit is een zelfstandig onderdeel van het Ministerie van Economische Zaken, maar de overheid heeft door die zelfstandigheid geen invloed op de uitkomsten. Overheid, bedrijfsleven en diverse instanties vragen om veel statistische informatie. Als accountmanager vormde ik het beginpunt om de nodige gegevens hiervoor te verzamelen: veel enquêtes zijn hiervoor nodig, zoals over gezondheid, landbouw en onderwijs, dus veel afwisseling. Ik vond het CBS altijd een fijn bedrijf. De laatste jaren was er veel verjonging, doordat er een echte pensioengolf was, waar ik nu ook onderdeel van ben.'

Een steentje bijdragen

En die nieuwgewonnen tijd zet Peter dus graag in voor de kerk. Peter: 'Een paar maanden terug kreeg ik de vraag of ik meer wilde doen in het pastoraat en ouderling wilde worden. Toen heb ik daar een keer uitgebreid over gepraat met ds. Martin van Wijngaarden, met de intentie om er begin januari mee te beginnen. Daarna heeft ds. Meindert Burema dit verder overgenomen, wat geleid heeft tot mijn bevestiging op 5 januari.'

Naast de eredienst vind ik pastoraat erg belangrijk. Het idee is dat ik naast het bezoekwerk het pastoraat verder help te organiseren. Eenzaamheid komt veel voor; het is belangrijk daarop te anticiperen. Ik denk bijvoorbeeld aan weduwes en weduwenaars, die het niet gewend zijn alleen te zijn. Bij de kerk zijn zoveel mensen met een diversiteit aan levenservaringen, mensen met hun eigen wijsheden. Ik hoop vooral te luisteren naar wat mensen zeggen. Zo kerk-zijn vind ik een belangrijk startpunt. En als ouderling ben je bestuurlijk actief; op die manier hoop ik ook mijn steentje bij te dragen.'

Taken en ambities

Peters inzet zal zich vooral concentreren op het bezoekwerk, met de bijbehorende taken daaromheen. Peter: 'Vanuit mijn werk kan ik goed omgaan met data. Ik vind mijn weg dus wel in het ledenadministratiesysteem. Hiermee hoop ik het bezoekwerk nog wat beter in te richten, met het oog op onze schaarse capaciteit.'

Naast het bezoekwerk van de mensen die al lid zijn van de kerk heb ik ook de ambitie de kerk te laten groeien. Niet zozeer voor de aantallen, maar wel voor het van betekenis kunnen zijn voor mensen. We moeten uitdagend zijn, zodat mensen met problemen of vragen eropaf komen. En een grote vraag is ook hoe we jongeren kunnen betrekken. Ik vind het belangrijk om, op basis van het visiedocument, na te denken over onze toekomst. Ik sta open voor allerlei initiatieven. Het is goed dat er in de Abdijkerk al elke week een inloopochtend is. Eerder verhinderde mijn werk een bezoek daaraan; nu hoop ik er ook eens te gaan kijken. En een droom is om iets nabij het Loosduinse Hoofdplein te doen: om daar een plek te creëren waar mensen binnen kunnen komen voor een praatje etc. Een laagdrempelige manier van kerk-zijn. Want als kerk gastvrij zijn: dat vind ik bovenal belangrijk.'

Jantine Wignand